

**ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE**

Tobačna ulica 5 | 1000 Ljubljana

E zrsvn.oe@zrsvn.si

www.zrsvn.si

Številka: 5-III-940/3-O-2019/MSAL
Datum: 14. 11. 2019

**Republika Slovenija
Ministrstvo za infrastrukturo
Direktorat za energijo
Langusova ulica 4
1535 Ljubljana**

REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO LJUBLJANA		
PREJETO: 19		
Priloga:	18. 11. 2019	Vrednost:
dok.		
Številka zadeve:	041-9/2019/17	
Signirni znak:	00931725	

ZADEVA: Naravovarstvene smernice za pripravo koncesijskega akta za podelitev rudarske pravice za izkoriščanje mineralne surovine tehnični kamen – dolomit v pridobivalnem prostoru Kresov grič 2

Na osnovi vaše vloge št. 0141-9/2019/7 z dne 15. 10. 2019, prejete dne 16. 10. 2019, dopolnjene dne 7. 11. 2019, izdajamo v skladu s 97. in 98. členom Zakona o ohranjanju narave (*Uradni list RS*, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNorg in 31/18; v nadaljevanju ZON), naravovarstvene smernice za pripravo koncesijskega akta za podelitev rudarske pravice za izkoriščanje dolomita na pridobivalnem prostoru Kresov grič 2, ki obsega zemljišča s parc. št. 710/1-del, 710/4-del in 711/1-del, vse v k.o. 2366 Zadlog, s skupno površino 2,9581 ha.

Vlogo za pridobitev rudarske pravice za izkoriščanje mineralne surovine vlaga Dolomit, Janko Kosmač s.p., Zadlog 27, 5274 Črni Vrh nad Idrijo. Predmet rudarske pravice je površinsko izkoriščanje mineralne surovine tehnični kamen – dolomit z razstreljevanjem. Količina mineralne surovine v predlaganem pridobivalnem prostoru, ki se bo izkoriščala skladno z rudarskim projektom znaša 472.377 m³. Trajanje rudarske pravice je predvideno za dobo 30 let. Nadmorska višina najgloblje točke izkoriščanja je 709 m. Pridobivalni prostor Kresov grič 2 predstavlja delno nov in delno predčasno opuščen pridobivalni prostor v občini Idrija.

Vlogi ste priložili:

- Rudarski projekt za pridobitev koncesije za izkoriščanje tehničnega kamna – dolomita v pridobivalnem prostoru kamnoloma Kresov grič 2, številka projekta 18/2019 - PB, julij 2019 (Minervo Control, tehnično vodenje, svetovanje, varstveni nadzor d.o.o., Letališka cesta 27a, 1000 Ljubljana).

1 UVOD

Naravovarstvene smernice so strokovno gradivo, s katerim se za območje, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status, opredelijo varstvene usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij ter ohranjanje biotske raznovrstnosti. Državni in lokalni organi ter druge osebe javnega prava, ki so pristojne za pripravo prostorskih aktov in drugih aktov rabe naravnih dobrin, si morajo v postopku priprave teh aktov pridobiti naravovarstvene smernice.

2 SPLOŠNI DEL

Pridobivalni prostor Kresov grič 2 v občini Idrija, se delno nahaja na območju Krajinskega parka Zgornja Idrija (Odlok o razglasitvi Krajinskega parka Zgornja Idrija (Uradni list RS št. 11/93, 37/95, 36/14 in 52/16), območju pričakovanih naravnih vrednot - karbonati, ekološko pomembnem območju (Uredba o ekološko pomembnih območjih, Uradni list RS, št. 48/04, 33/13, 99/13 in 47/18), posebnem območju varstva – območju Natura 2000 (Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000), Uradni list RS 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18) in na območju naravne vrednote Zadlog (Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10 in 23/15, sklep št. 35600-46/2017 z dne 16. 2. 2018 ter 7/19).

ZAVAROVANO OBMOČJE: Zgornja Idrija

Status: krajinski park

Uradna objava: Odlok o razglasitvi Krajinskega parka Zgornja Idrija (Uradni list RS št. 11/93, 37/95, 36/14 in 52/16)

Kratka oznaka:

Krajinski park Zgornja Idrija je območje z visoko stopnjo naravne ohranjenosti in izjemnih geoloških, hidroloških, geomorfoloških in botaničnih posebnosti.

Ident. štev.: 3350V

NARAVNA VREDNOTA: Zadlog

Zvrst: GEOMORF, BOT

Pomen: lokalni

Kratka oznaka: Kraško polje v Zadlogu

OBMOČJE PRIČAKOVANIH NARAVNIH VREDNOT: Karbonati

Kratka oznaka:

Območje kamnoloma se nahaja na območju karbonatnih kamnin.

EKOLOŠKO POMEMBNO OBMOČJE:

- ID 80000 Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri

Kratka oznaka: Osrednje območje življenjskega prostora rjavega medveda, volka in risa z največjimi sklenjenimi območji gozda pri nas.

- ID 51300 Trnovski gozd in Nanos

Kratka oznaka: Globoki kras s številnimi jamami in brezni ter ostanki ledeniškega delovanja. Specifične geomorfološke in klimatske razmere ter antropološki dejavniki pogojujejo obstoj različnih habitatnih tipov območja. Območje porašča velika sklenjena gozdna površina, ki je življenjski prostor in selitveni koridor velikih zveri (medved, volk in ris).

OBMOČJE NATURA 2000 – POSEBNO OHRANITVENO OBMOČJE

- koda: SI 3000255 Trnovski gozd – Nanos

Kratka oznaka: Območje porašča velika sklenjena gozdna površina, ki je življenjski prostor in selitveni koridor velikih zveri (medved, volk in ris). Gozdovi, travišča in skalne stene so življenjski prostor številnih evropsko ogroženih živalskih vrst npr.: hroščev, metuljev, netopirjev...

3 POSEBNI DEL

Za območje Kresov Grič 2 je Zavod RS za varstvo narave, OE Nova Gorica že izdelal Naravovarstvene smernice za OPPN za širitev pridobivalnega prostora kamnoloma Kresov Grič (5-III-815/2-O-1//MSKBACG, z dne 27. 10. 2017) v katerih je v skladu z ZON podana vsebina za področje ohranjanja narave. Vsebinske naravovarstvene smernice je povzeta tudi v priloženem rudarskem projektu.

Vsebino smernic oz. splošne in konkretne usmeritve za območja ohranjanja narave povzemamo v spodaj navedenih poglavjih in naj se jih upošteva tudi v predmetnem koncesijskem aktu.

3.1 Varstvo zavarovanih območij

3.1.1 Varstveni režimi za območje Krajinskega parka Zgornja Idrija

Varstveni režim zavarovanega območja je predpisan v *Odloku o razglasitvi Krajinskega parka Zgornja Idrija (Uradni list RS, št. 11/93, 37/95, 36/14, 52/16)*. Ta v 4. členu prepoveduje izvajanje obsežnih zemeljskih del, med drugim tudi gospodarsko izkoriščanje kamnin. Citirani 4. člen je bil leta 2016 z Odlokom o spremembah in dopolnitvah citiranega odloka dopolnjen s sledečo izjemo: » - izjema je območje peskokopa Kresov grič; izkoriščanje rudnin je dopustno skladno z občinskim podrobnim prostorskim aktom«. Za območje peskokopa Kresov grič je bila z omenjeno spremembo podana izjema in predpisane konkretne usmeritve za zavarovano območje:

- Varovati (ohranjati) je potrebno krajinske značilnosti območja krajinskega parka Zgornja Idrija, predvsem obstoječi rob Črnovrške planote nad dolino Belce;
- Določiti je treba ustrezno faznost, način izkoriščanja in sprotno sanacijo;
- Po končanem izkoriščanju mora biti negativni vpliv na krajinsko sliko čim manjši.

Območje obdelave se v celoti nahaja znotraj Geoparka Idrija. Predlagamo, da se v okviru sanacije predvidi ureditev točke (učilnica v naravi, pojasnjevalna tabla, ...) namenjene popularizaciji in varstvu geološke dediščine. Pri urejanju naravovarstvenih vsebin se lahko vključi pristojni Zavod RS za varstvo narave, za pomoč pri popularizaciji geološke dediščine pa tudi Geopark Idrija ali druge strokovne službe.

3.2 Varstvo naravnih vrednot

3.2.1 Splošne varstvene usmeritve

Z naravnimi vrednotami je treba ravnati tako, da se ne ogrozi njihov obstoj (40. člen ZON).

Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti (5. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot, Uradni list RS, št. 52/02, 67/03).

Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti:

- na površinski geomorfološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote.
- na botanični naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere rastlin, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, do takšne mere, da jim je onemogočeno dolgoročno preživetje.

Posegi in dejavnosti zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto se izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto, ali uničenja naravne vrednote (6. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

3.2.2 Podrobnejše varstvene usmeritve

Na naravni vrednoti:

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.

- Vibracije zaradi eksplozij ali iz drugih virov smejo biti tolikšne, da ne ogrozijo stabilnosti naravne vrednote.
- Pridobivanje in raziskovanje mineralnih surovin na naravni vrednoti je možno v takšnem obsegu in na način, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je tak del narave opredeljen za naravno vrednoto. Sanacija območij, na katerih so se pridobivale mineralne surovine, se izvaja tako, da se v čim večji možni meri ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto. Naravno vrednoto se ohranja vidno in dostopno.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Vzorce kamnin se jemlje na tak način, da se bistveno ne spremenijo fizične lastnosti naravne vrednote ter da se ne ogrozi stabilnosti naravne vrednote.

Vsebina naravovarstvenih smernic naj se upošteva pri načrtovanju posegov v prostor.

3.3 Varstvena priporočila za ravnanje na območjih pričakovanih naravnih vrednot

V primeru najdbe mineralov ali fosilov ter odkritju jame med gradnjo objektov se mora najditelj ravnati po 74. členu ZON. Najdbo mora najditelj prijaviti organizaciji pristojni za ohranjanje narave, hkrati pa jo mora zaščititi pred uničenjem, poškodbo ali krajo.

3.3.1 Priporočila za ravnanje glede na vrsto posega pred odkritjem

Po predhodnem dogovoru s pristojno območno enoto Zavoda RS za varstvo narave se omogoči spremljanje stanja med zemeljskimi deli z vidika odkrivanja geoloških pojavov, ki so potencialna naravna vrednota, in varstva geoloških in podzemeljskih geomorfoloških naravnih vrednot.

Za vsa zemeljska dela in posege v naravo se smiselno uporabljajo tudi splošne varstvene usmeritve za varstvo naravnih vrednot.

3.3.2 Priporočila za ravnanje na območjih pričakovanih naravnih vrednot ob odkritju

Če investitor oz. izvajalec odkrije potencialno naravno vrednoto, naj o najdbi čim prej obvesti pristojno območno enoto Zavoda RS za varstvo narave, ki pripravi usmeritve.

Novo odkrite naravne vrednote se varuje glede na zvrst in tip naravne vrednote in glede na tip posega, na osnovi katerih strokovna služba izbere najprimernejši način varovanja. V primerih, ko ni možno zagotoviti niti *in-situ* niti *ex-situ* varstva, se zagotovi natančno evidentiranje in dokumentiranje območja najdbe izjemnih geoloških fenomenov.

3.4 Varstvene usmeritve za varstvo posebnih varstvenih območij (območij NATURA 2000)

3.4.1 Splošne varstvene usmeritve

Na Natura območjih se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri:

- ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst;
- ohranja ustrezne lastnosti abiotskih in biotskih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo;
- ohranja ali izboljšuje kakovost habitata rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitata, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali;
- ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst in omogoča ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se:

- živalim prilagodi tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovpada z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja,
- rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.

Na Natura območja se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

3.5 Varstvene usmeritve za varstvo ekološko pomembnih območij

Varstvene usmeritve za ekološko pomembna območja se določajo za načrtovanje prostorskih ureditev in rešitev ter urejanja in rabe naravnih dobrin ter za izvajanje posegov in dejavnosti, z namenom, da se ohranja ali dosega ugodno stanje tistih habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov, zaradi katerih je ekološko pomembno območje opredeljeno.

Na ekološko pomembnih območjih se v primeru obstoja alternativnih možnosti prostorske ureditve ne načrtujejo, če se zaradi njihove izvedbe lahko bistveno poslabša ugodno stanje habitatnih tipov ali vrst, zaradi katerih je ekološko pomembno območje opredeljeno, v drugih primerih pa se načrtujejo tako, da je njihov neugoden vpliv čim manjši.

3.5.1 Splošne varstvene usmeritve

Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

3.6 Konkretna varstvena usmeritve za varstvo zavarovanega območja, naravnih vrednot, ekološko pomembnih območij in posebnih varstvenih območij

Pri širitvi, obratovanju in sanaciji kamnoloma Kresov Grič 2 naj se upošteva naslednje konkretne usmeritve:

- Deponije jalovine in humusa se zatravi z mešanico avtohtonih trav. Morebitna dodatna zemljina, ki bo na območje kamnoloma pripeljana za potrebe nasipanj ali humusiranja od drugod, naj bo pripeljana iz območij, kjer ni vidnih pojavov tujerodnih invazivnih vrst. Po zaključku gradnje naj se vse gole površine zaseje s travno mešanico avtohtonih trav. Med obratovanjem kamnoloma in še tri leta po zaključku sanacije je treba zagotavljati izvajanje spremljanja stanja pojavljanja invazivnih tujerodnih vrst. Spremljanje stanja naj se izvaja trikrat letno (maj, julij, september). Vsako tujerodno vrsto je potrebno na njej primeren način sproti odstraniti in jo uničiti.

- Zaradi ohranjanja lastnosti zavarovanega območja in ugodnega stanja varovanih vrst naj se obstoječa obrežna zarast ohranja oziroma se jo dosadi z avtohtonimi vrstami grmovja/dreves. Vse načrtovane ureditve in umestitve objektov naj ne posegajo v obvodni pas in obvodno drevnino.
- Zaradi ohranjanja lastnosti zavarovanega območja in ugodnega stanja ogroženih in zavarovanih vrst ptic naj se odstranjevanje lesne zarasti izvede izven gnezditvenega obdobja. Morebitno poseganje v vegetacijo in odstranjevanje lesne zarasti naj se izvaja od 1. avgusta do 15. februarja.
- Zaradi ohranjanja varovanega habitatnega tipa Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio-Fagion)) naj se za pogozditev uporabijo avtohtone drevesne vrste - bukev. Biološka sanacija naj se praviloma izvaja ob koncu vegetacijske sezone. Pogozditev vzhodne končne brežine naj se izvede ob primernem času takoj po ozelenitvi površin. Uporabi se sadike avtohtone bukve, za zatravitev pa semena avtohtonih vrst.
- Poseg naj se izvede fazno, kot določa OPPN.
- Odstranjevanje prsti (odkrivke) s kamnite podlage naj se izvaja sproti in na tolikšni površini, kot je predvidena za odstranitev v posamezni fazi izkopa etaž.
- Vse površine, ki so predvidene za prekritje s plodno zemljo, naj se uredi skladno s terminskim planom ter se jih takoj po prekritju začasno ozeleni, da se prepreči erozijo.
- Severni in južni rob med kamnolomom in mejo pridobivalnega prostora naj se ohrani zaradi ohranjanja lastnosti zavarovanega območja
- Zaradi ohranjanja ugodnega stanja varovanega Natura 2000 hrošča bukovega kozlička (*Morimus funereus*) naj se les listavcev, ki je posekan po 20. avgustu, odpelje iz območja strnjenih gozdov do maja (naslednje leto). Les, ki je posekan v obdobju od 1. maja do 20. avgusta, naj se iz območja strnjenih gozdov odstrani v 14 dneh.
- Zaradi ohranjanja lastnosti zavarovanega območja naj se vse ureditve na obravnavanem območju izvedejo na način, da se ne poslabšuje erozija v okolici peskokopa. V primeru, da se erozija pojavi izven območja kamnoloma, se to nemudoma sanira.
- Zaradi ohranjanja ugodnega stanja kvalifikacijske vrste navadni koščak (*Austropotamobius torrentium*) naj se odvodnjavanje uredi na način, da se ne poslabša stanje kalnosti v Lavrinovem grabnu oz. kateremkoli vodotoku, katerega povirno območje obsega peskokop ali njegovo okolico.
- Zaradi ohranjanja prehranjevalnega habitata kvalifikacijskih vrst netopirjev, kot sta npr.: dolgokrili netopir (*Miniopterus schreibersi*) in širokouhi netopir (*Barbastella barbastellus*), naj se v obdobju med 15. aprilom in 15. oktobrom dela v kamnolomu izvajajo samo v dnevnem času. Za morebitno osvetlitev objektov kamnoloma in osnovne infrastrukture naj se izberejo svetilke, ki omogočajo razsvetljavo talne površine in ne osvetljujejo neba in širše okolice. Uporablja naj se svetila s čim manjšim deležem UV svetlobe. Če je osvetljevanje potrebno iz varnostnih razlogov, se priporoča uporaba senzorskih svetil. Svetila naj bodo neprodušno zaprta, da ne predstavljajo pasti za žuželke.
- V času delovanja je potrebno zagotoviti vse tehnične in druge ukrepe za preprečitev kakršnegakoli onesnaženja tal in okolice. Pri delih naj izvajalec uporablja stroje, ki ne puščajo mineralnih olj, ne oddajajo prekomerne količine izpušnih plinov in ne povzročajo

prekomernega hrupa. V primeru onesnaženja naj bo predhodno pripravljen sanacijski načrt in deponija za skladiščenje onesnaženega materiala.

4 OPREDELITEV DO POSEGA

Menimo, da se **koncesija** za rudarsko pravico za izkoriščanje mineralne surovine tehnični kamen - dolomit na pridobivalnem prostoru Kresov grič 2 **lahko podeli** ob upoštevanju zgoraj navedenih varstvenih usmeritev. Besedilo rudarskega projekta naj smiselno povzame konkretne usmeritve za varstvo zavarovanih območij, naravnih vrednot, ekološko pomembnih območij in posebnih varstvenih območij.

Morebitna vprašanja in dodatna pojasnila v zvezi z vsebino naravovarstvenih smernic naslovite na Zavod RS za varstvo narave, Območna enota Nova Gorica (tel. št. 05 3305310).

Pripravili:

Martina Stupar, univ. dipl. inž. geol.
Visoka naravovarstvena svetnica

Astrid Ličen, prof. biol.
Naravovarstvena svetovalka

Vodja OE NG:
Klavdij Bajc, univ.dipl.biol.
Naravovarstveni svetnik

mag. Teo Hrvoje Oršanič
Direktor

